

SALONUL DE CARTE
ȘI PRESĂ

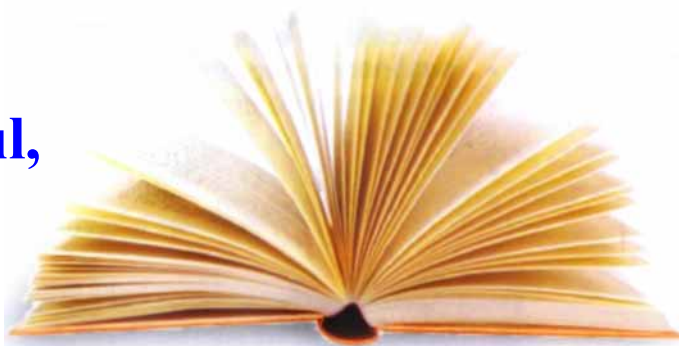
Ediția a XI-a

BUCUREȘTI, 8-12 martie 2006

PRIMĂVARA CĂRȚII

Salonul nu-i ca Târgul,
dar face cinste...

...mai întâi organizatorilor - care s-au străduit să asigure condiții de desfășurare cât de cât normale „Salonului de carte și presă” găzduit, ca de obicei, în prag de primăvară, la Muzeul Național de Istorie - apoi editorilor participanți și, firește, cui i-a trecut pragul, mânat de curiozitate, pur și simplu, pentru actul cultural, ca atare. Spațiul e mai mic, nici nu suportă comparația cu cele două etaje de la „Artexpo” sau cu rotunda expozițională din Herăstrău, destinate etalării producțiilor de carte și publicațiilor, într-o confruntare de anvergură, care ambiționează să transplanteze și în Capitala noastră, de două ori pe an, atmosfera Târgurilor similare din străinătăți. Așa că înghesuiala a fost la ordinea zilei, de miercuri până duminică, pe toată durata evenimentului (8-12 martie a.c.), dar era încurajatoare foiala de lume printre standuri, ca un semn că litera tipărită mai atrage interesul public, chit că, după paginare și așezare între coperti, aproape că arde la mână din cauza costului unei standuri prohibitive al produsului final. A funcționat, și de data aceasta, „momeala” ocazionalelor rabaturi, încât mai nimeni nu pleca acasă fără una, două, trei achiziții la preț (simbolic) redus. Decizia cumpărătorilor era influențată, totodată, de faptul că nu puțin dintre standuri ofereau, pe lângă noutăți, titluri editate în ani anteriori, scăpate la vremea lor de potențiali amatori. Un factor încurajator l-a constituit, în sine, participarea marilor edituri (Polirom, Humanitas) la competiția de a spori cifra vânzărilor. Socoțiile managerilor trebuie să aibă în vedere că domeniul editorial, pe măsură ce regimul economiei de piață se consolidează, cunoaște fluctuații dar și o concurență crescândă. Destule publicații își asumă pe cont propriu lansarea de volume

cu perspectiva de a deveni repere atractive în librării. Un exemplu concludent îl furnizează „Contemporanul - Ideea Europeană” care, numai la acest Salon a lansat un pachet de titluri, unul mai atractiv decât altul, de la recentii veniți în câmpul dialogului de idei (Adrian Paul Ilescu, *Anatomia răului politic*) până la clasici universali (Tolstoi, *Jurnal*, 2 vol.). Cotidianul „Ziua”, pentru care academicianul Constantin Bălăceanu-Stolnici este un magistrul al casei cu rubrica sa de reflecții actuale, „La judecata zilei”, i-a pus în circulație cel mai recent opus (realizat în colaborare cu Ligia Apăvăloae): *Antropogeneza și geneza culturii*, tipăritură de top, cu certitudine, măcar datorită ilustrațiilor, unele „trăznet” (inclusiv reproduceri din „Playboy”, cât pe aci să opteze chiar pentru ampla pânză a lui Courbet - *Nașterea lumii* - care ia în primire pe vizitatorii Muzeului „Orsay”, de cum intră). Pulsul favorabil pieței de carte este indicat de transformarea suferită de „Rodipeț”, angajat decisiv în acțiunea de a pune pe picioare o rețea promițătoare de librării. Pliantul său promoțional citează cifre dătătoare de optimism: peste 1.000 de edituri active, acum, în România, 88.000 de titluri anual, o avalanșă de traduceri, multe cu destinație didactică. În treacă măcar, e de remarcat trecerea pe CD a unor lucrări fundamentale, cea mai recentă, probabil, *Istoria literaturii* a lui Călinescu, inițiativa echipei de la „Contemporanul - Ideea europeană”. (S.C.)

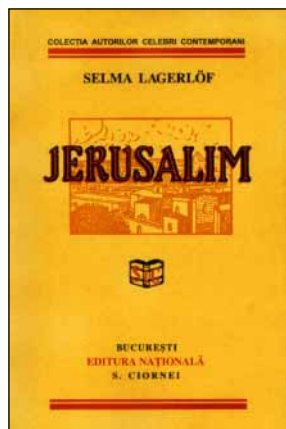
Lansări de carte
la Editura
„HASEFER”

„Deslușirea Sulurilor de la Marea Moartă”, de Jonathan G. Campbell, a prilejuit directorului Editurii Hasefer și redactorului de carte Ștefan Iureș, un interesant excurs cultural asupra acestei importante descoperiri din 1947. Textele se referă la perioada celui de-al doilea Templu până la distrugerea sa, în 70 e.a. Manuscrisele au un limbaj parte - cifrat, parte - poetic, privind probleme de organizare ale grupării esenienilor. Interpretările, incitante, se citează ca un roman polițist. „Așa a fost”, volumul autobiografic al lui Dan Mizrahy, s-a bucurat de fundalul sonor gershwinian în interpretarea promotorului său în România. „După biografia lui Anatol Vieru, publicată de Hasefer, aceasta este a doua carte de memorii a unui muzician evreo-român, scoasă de Hasefer”, a spus redactorul de carte, prof. Al. Singer. Albumul „Imaginea evreului în pictura modernă”, de Claus Stephani, o excepțională retrospectivă a evoluției conceptului de reprezentare a chipului omenesc în iudaism, are în vedere porunca „să nu-ți faci chip cioplit” și metamorfozele datorate acestei interdicții. (Recomandări - prof. Al. Singer și pictorul Toma Hirth). Reproductorile după celebre tablouri ilustrează peste un veac de viață evreiască - sfârșitul secolului XIX, întreg secolul XX - cu tot ceea ce istoria și-a pus amprenta asupra-i. (I.D.)

În rândurile publicului - consilierul cultural al F.C.E.R., dr. ing. José Blum, Irina Cajal, Ada Brumar, Constanța Câmpănu, Petre Codreanu.

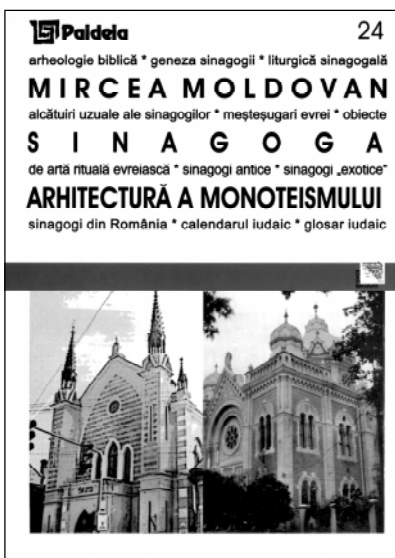
Ierusalim în aură
de legendă

Editura bicefală „Semne-Artemis” a avut buna inițiativă de a repune în circulație, prin procedeu facsimilării, o carte din tezaurul începutului de secol XX: *Jerusalim*, de Selma Lagerlöf, exact așa cum apărea, tradusă de Camil Baltazar în 1931, la Editura „Națională” S.Ciornei. Este de presupus că a fost alegerea personală a traducătorului, autor numai cu câțiva ani în urmă al unui volum de poezii grupate sub titlul *Biblice*, în drept să revendice o rețea de afinități cu sensibilitatea prozatoarei suedeze. De altminteri, ea însăși a brodat serii întregi de narțiuni în jurul unor episoade biblice, devenite lectură preferată a copiilor din întreaga lume. De fiecare dată, filonul liric scaldă țesătura de întâmplări ce pun la încercare virtuțile eroilor cu care, adesea, cititorii se confundă. Curentul de simpatie se naște de la primele pagini parcurse din *Jerusalim*. Într-un cătun suedez, viața curgea în albia trasată din moși, strămoși,

pană ce un propovăduitor de credință, menită să înalte sufletele deasupra grijilor zilnice, găsește un grup de adepți convinși că-și pot afla împlinirea ideală în Pământul sfințelilor făgăduințe. Peregrinii înving greutatea drumului lung, apoi trec prin încercările adaptării la o climă cu care nu sunt obișnuiți, ajung să întemeieze propria lor rânduală printre coloniștii veniți din toate zările, fără a-și șterge din minte imaginea locurilor și oamenilor lăsați în țara de origine. Unii chiar vor parcurge drumul întoarcerii după cum le dictează conștiința, pusă la încercare în chipuri diverse. Cu toții trec printr-o experiență de viață purificatoare, de natură să-i elibereze de tarele interesului material meschin și să-i facă să cunoască binefacerea înălțării spirituale. Stilul blajin, sfătos al povestitoare servește de minune trecerilor din registrul descrierilor realiste în acela al închipirii stimulate de încălzirea mitologică.

Generozitatea umanistă duce, în carte, o luptă asiduă cu tendința facilă de a idealiza insul, de a-i trece cu vederea pornirile păcătoase, fățarnice. Numai că efectele răului sunt repede contracarate de impulsurile jertfei de sine, ale iubirii și altruismului, cum astăzi se petrece din ce în ce mai rar. De aici oarecare impresie de funingine vetustă depusă, cu vremea, peste scrisul suedezei, deținătoare, totuși, a premiului Nobel pentru literatură, decernat ei în 1909. Cu această ocazie, Izabela Sadoveanu o caracteriza astfel, pentru cititorii „Vieții Românești”: „Mitul, legenda, misterul nu sunt în opera sa simboluri, ci există în forme reale, plămuite din tot ce e umbră și nelămurit. Sufările necunoscutului pătrund în realitatea vieții de toate zilele, nu există graniță între conștient și inconștient, natura se continuă în om și sufletul omului trăiește în natură...”. (S.C.)

reprezentative pentru identitatea spiritualității iudaice, cu atât mai mult cu cât nici nu sunt membri ai comunității evreiești. Despre Kabala, de pildă, circulă la noi, în traducere, cărți ale unor ebraiști renumiți (Gershom Scholem, Moshe Idel), dar și sinteza originală alcătuită de Constantin Bălăceanu-Stolnici: *Kabala între gnoză și magie*, cu toate caracteristicile unei inițieri în probleme îndelung întoarse pe toate fețele de către savanți aparate de aprige dispute speculative.

Un rost similar și-a asumat și profesorul universitar clujean Mircea Moldovan când a purces să sistematizeze documentarea personală pusă la baza incursiunii istorice cu tema *Sinagoga - arhitectură a monoteismului*. Consecvența exigențelor didactice impuse oricărui curs predat de la catedră, autorul urmează riguros bogata bibliografie avută la dispoziție (câtă i-a stat la îndemână, având în vedere bariere de limbă, în primul rând), confruntă surse, compară, trage concluzii prudente, gata să sacrifice originalitatea pe altarul onestității profesionale. Rămân intacte însă, convingerea autorului în capacitatea obiectului său de specialitate, creația arhitecturală, de a cumula prolipe semnificații culturale și - consecință a acestei perspective - pasiunea investită în descifrarea interfețelor sedimentate pe parcursul mileniilor. Spre a înțelege corect evoluția reprezentării arhitecturale, autorul întreprinde veritabile excavații în mentalul și imaginarul arhaic aferente cristalizărilor cultului mozaic, rigorilor sale liturgice, consolidate prin diferențieri față de ritualurile întâlnite în temple mesopotamiene, egiptene, grecești. Până la analiza regulilor de edificare a sinagogii, pagini edificatoare sunt dedicate tipurilor specifice de rugăciune în funcție de particularitățile calendarului și ale prescripțiilor din cărțile sacre trecute din generație în generație de închinătorii Torei și erudiții interpreți ai Talmudului. Paralel cu tezaurul tradițional sunt puse în evidență reforme, consecințe ale avaturilor impuse Diasporei, de sorginte medievală ori în plin iluminism, cu emancipările implementate în conștiințe.

Poate cel mai savuros capitol la lectură este cel care descrie devenirea în timp a sinagogii, practic o excursie prin marile centre europene, cuprinse de efervescența modernizărilor. Un loc aparte este rezervat patrimoniului de sinagogi din țara noastră, cu deosebire din zonele Transilvaniei, mai aproape de posibilitățile de expertiză ale autorului. (G.S.)

Acord final
sau revitalizarea
„Cărții
Românești”

Dacă au fost vizitatori luați de val și au trecut mai grăbiți pe lângă standul „Polirom”, poate că ei nici nu au băgat de seamă măsura oarecum anonimă, adică fără o inscripție de natură să precizeze că în acel coșor erau etalate prototipuri din producția Editurii „Cartea Românească”, revitalizată de relativ puțină vreme printr-un fir ombilical menit a-i transmite energie, un suflu cât de cât apropiat de al suratei sale ieșene, printr-o mișcare de tutelă adoptivă. Primii pași ai pupilei sunt, în majoritate, reeditări, aflate în topul preferințelor iubitorilor de literatură încă de la prima lansare, cum ar fi romanul lui Cristian Teodorescu, *Tainele inimii*, prozele rafinate ale lui Andrei Oișteanu din volumul *Cutia cu bătrâni*, piesa *Evangelisti* a Alinei Mungiu-Pippidi, premiată la concursul „Uniter” din 1992. Sunt și câteva reluări salutare din perimetrul exegezei literare, al lecturii superficiale și suficiente în etichetări.

S. CONSTANTIN

SINAGOGA -
construcție istorică
și spiritualitate permanentă

Pe lângă destinația de a lua pulsul actualității editoriale, „Salonul” mai dă prilej celor ce nu frecventează constant librăriile și scapă din vedere unele titluri să le descopere acum în standuri sau să se informeze asupra existenței lor, indirect, răsfoind cataloagele ofertante. Se întâmplă astfel, cel mai adesea, cu lucrări de o anumită specialitate, elaborate în medii universitare, aparent fără priză la publicul larg, deși înlesnesc accesul la un vast material informativ și vin să consolideze cultura generală oricui aspiră să se instruiască din surse competente. N-avem cuvinte suficiente pentru a exprima aici recunoștința convenită celor ce dedică timp și pasiune studiilor aplicate în diverse domenii

Editura „Universal Dalsi” și-a făcut un nume bun de la înființarea ei, după 1989 și până astăzi, prin cărți de valoare și cu „priză” la cititori. În ziua de 11 martie a.c., ea și-a lansat câteva din noutăți în cadrul Salonului de Carte. Prof. dr. Paul Cornea a prezentat *Literatură și biografie*, de Mircea Angheliescu, pe care îl consideră drept unul dintre merituozii săi foști studenți. Este vechea dilemă: influențează ori nu influențează biografia actul de creație? Criticii nu sunt unanimi în păreri, este normal. În carte este vorba de Tzvetan Todorov, Gertrude Stein, Petru Comarnescu, Norman Manea, George Steiner, Tudor Vianu, unii scriitori din exil ș.a. *Adriana Bittel* a adus în atenția publicului *Cartea prietenilor mei* a lui Iordan Chimet, om de mare suflet, cărturar împătimit. Noblețea sa este certificată de calitatea și numărul prietenilor, unii trecuți în lumea umbrelor. Sunt evocați în carte, printre alții Margareta Sterian, Alfred Kittner, numeroși scriitori europeni, latino-americani. Un episod este intitulat „A fi sau a nu fi”... scriitor evreu”, unde este menționată și revista noastră. Scriitorul *Dorel Dorian* a elogiat activitatea directoarei editurii, Maria Marian, care este și autoarea recentei antologii *Totuși, n-au fost singuri*. În R.E., nr. 246/4-19 februarie 2006, am ilustrat cu fragmente conținutul acestei valoroase antologii despre „Solidaritatea intelectualității române și evreiești în anii 1900-1940”. Cu sprijinul dnei Maria Marian, au fost editate la „Universal Dalsi” *Caietele Culturale R.E.*: „Leny Caler - artistul și oglinda”, „Sebastian sub vremi” ș.a.

BORIS MARIAN

Lansări
de carte
la Editura
„Universal
Dalsi”